

Plicní hypertenze: vyšetřovací metody a screening

H. Al-Hiti

Centrum pro diagnostiku a léčbu plicní hypertenze
Klinika kardiologie IKEM, Praha

Klasifikace plicní hypertenze (PH)

mAP $\geq$ 25

Frekvence výskytu

1. Plicní arteriální hypertenze	+
2. PH při onemocnění levého srdce	++++
3. PH při onemocnění plicního parenchymu a/nebo hypoxická	+++
4. Chronická tromboembolická plicní hypertenze	++
5. PH multifaktoriální	+

Rozdělení PH dle hemodynamického vyšetření

Definice	Charakteristika	Klinická skupina
Plicní hypertenze (PH)	Střední tlak v AP $\geq$ 25 mmHg	Všechny skupiny
Prekapilární PH	Střední tlak v AP $\geq$ 25 mmHg PWP $\leq$ 15 mmHg	1. PAH 3. PH hypoxická 4. CTPH 5. PH nejasné etiologie
Postkapilární PH	Střední tlak v PAP $\geq$ 25 mmHg PWP $>$ 15 mmHg	2. PH při CHSS
Pasivní Disproporciální	TPG $\leq$ 12 mmHg TPG $>$ 12 mmHg	

Principy diagnostiky plicní hypertenze

Komplexní pohled na pacienta a získaná data !!!

Klasifikace plicní hypertenze (PH)

mPA $\geq$ 25 mmHg

1. Plicní arteriální hypertenze
2. PH při onemocnění levého srdce
3. PH při onemocněním plicního parenchymu a/nebo hypoxická
4. Chronická tromboembolická plicní hypertenze
5. PH multifaktoriální

Výskyt závažné plicní hypertenze u CHOPN

- V letech 1990-2002 vyšetřeno srdeční katetrizací 998 pacientů s CHOPN
- Střední tlak v plicnici >40 mmHg zjištěn jen u 27 z nich (2,7%)
- Jen 11 z nich (1,1%) mělo CHOPN jako jedinou příčinu těžké hypertenze

Hypoxická plicní hypertenze

- Obyvatelé vysokých výšek nad 3000 m – vesnice v Andách (např. v Peru) mají prekapilární PH

- Reverzibilita hypoxické PH –
- dobrovolný transfer části obyvatel do Limy k moři
- vedl po několika měsících k vymizení PH

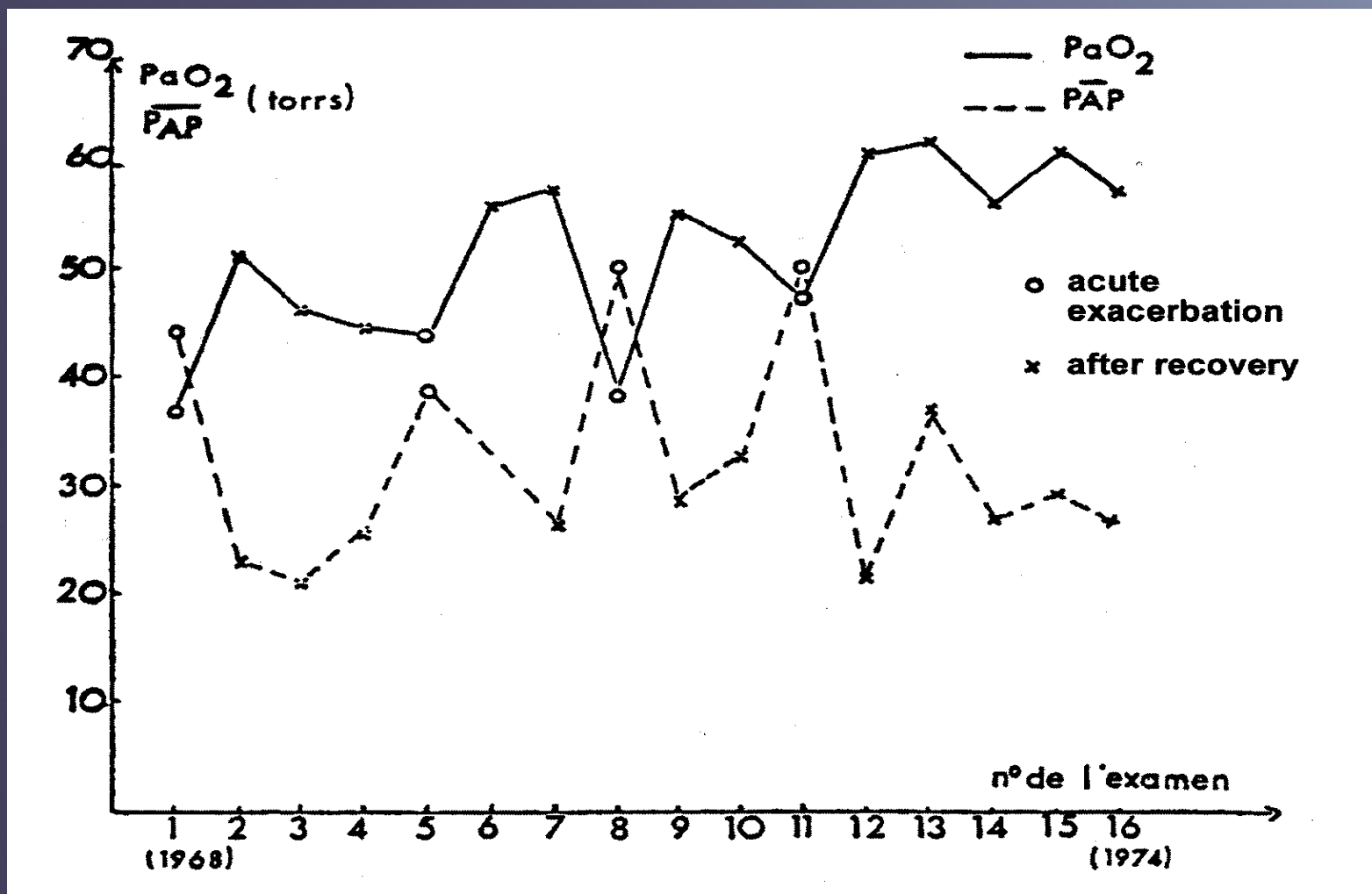

Dlouhodobá oxygenoterapie

- MRC studie 1981
- Ve skupině léčené oxygenoterapií (>15 h/denně) žádná změna
- mAP, v kontrolní skupině stoupal o 2,7 mmHg/ročně
- Významné zlepšení přežívání

Změna tlaku v plicnici v průběhu exacerbace u CHOPN

Klasifikace plicní hypertenze

mPA > 25 mmHg

1. Plicní arteriální hypertenze
2. Plicní hypertenze při onemocnění levého srdce
3. Plicní hypertenze při onemocněním plicního parenchymu nebo hypoxická
4. Chronická tromboembolická plicní hypertenze
5. Plicní hypertenze multifaktoriální

Výskyt PH u CHSS a predisponující faktory

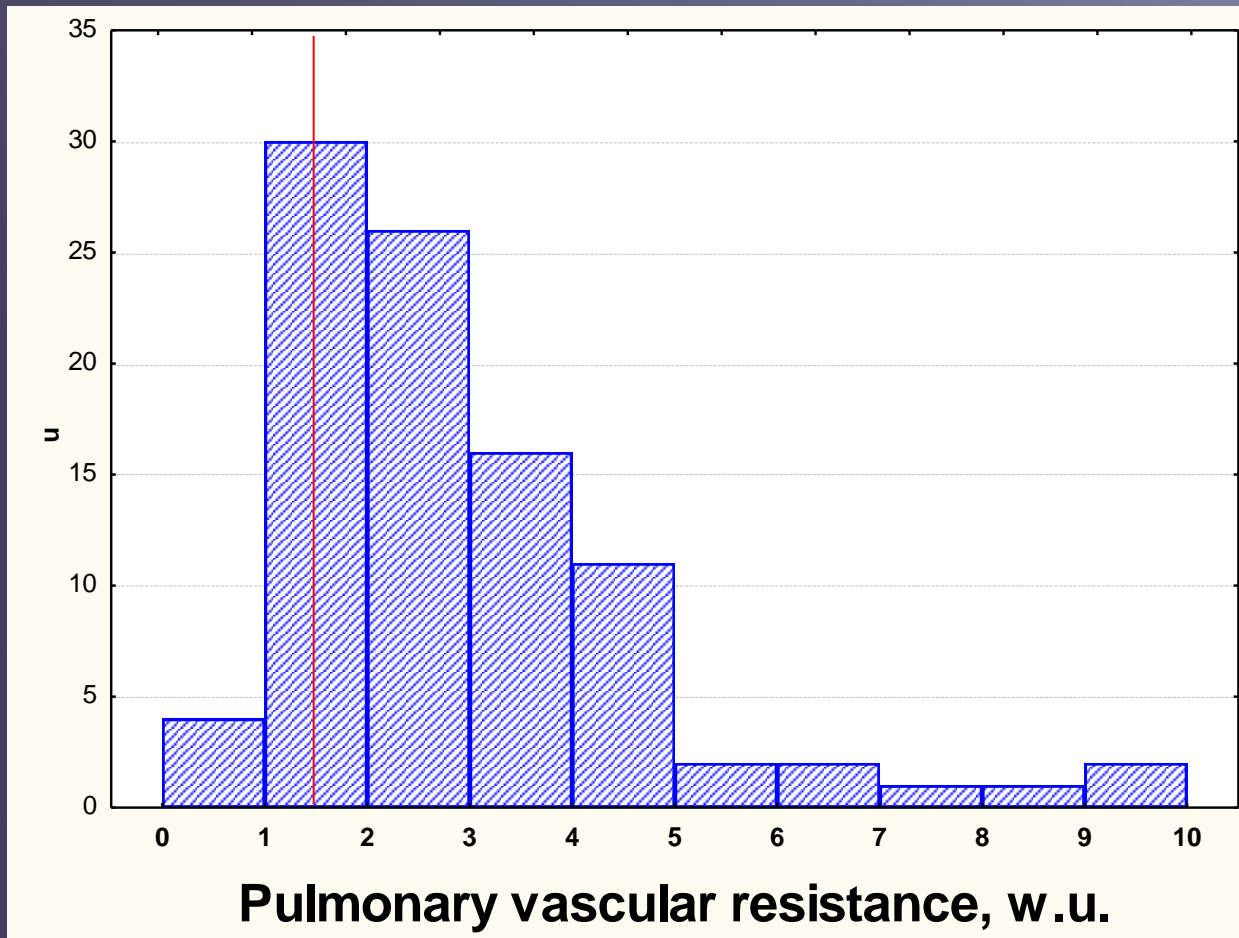
	320 patients	28 %	36 %	17 %	19 %	
	Overall	PVR (WU) <1.5	PVR (WU) 1.5-2.49	PVR (WU) 2.5-3.49	PVR (WU) >3.5	p
Age (yr)	52 ± 10	49 ± 12	53 ± 09	52 ± 10	53 ± 11	NS
LVEF (%)	23 ± 9	24 ± 07	23 ± 08	24 ± 13	21 ± 7	NS
NYHA %						
2	34	36	31	33	35	
3	44	45	41	44	43	NS
4	22	19	28	23	22	
IHD (%)	51	49	55	50	52	NS
DCM (%)	49	51	45	50	48	

DCM - dilated cardiomyopathy; IHD = ischemic heart disease; LVEF = left ventricular ejection fraction; NS = nonsignificant; NYHA = New York Heart Association Classification; PVR = pulmonary vascular resistance; WU = Wood Units.

Butler et.al. Pulmonary hypertension in Heart Failure. JACC Vol.34,No 6 1999:1802-6

Hodnoty PVR u CHSS výskyt ?

PVR u 98 s CHSS vyšetření v IKEM jako potencionální kandidáti Tx srdce

< 20 % pac s CHSS mělo hodnotu PVR (<1.5 W.j.)

Prognóza

108 pacientů follow-up 28 měsíců

neinvazivní hodnocení tlaků v a malém oběhu

57 % mortalita u pacientů se závažnou PH

X

17 % mortalita u pacientů bez závažné PH

Abramson SV, et al. Pulmonary hypertension predict mortality and morbidity in patients with dilated cardiomyopathy. Ann Intern Med 1992,116:888-95

Nové přístupy k PH u CHSS

Prostacyklin ?

ERA ?

PDE5

Mechanická podpora

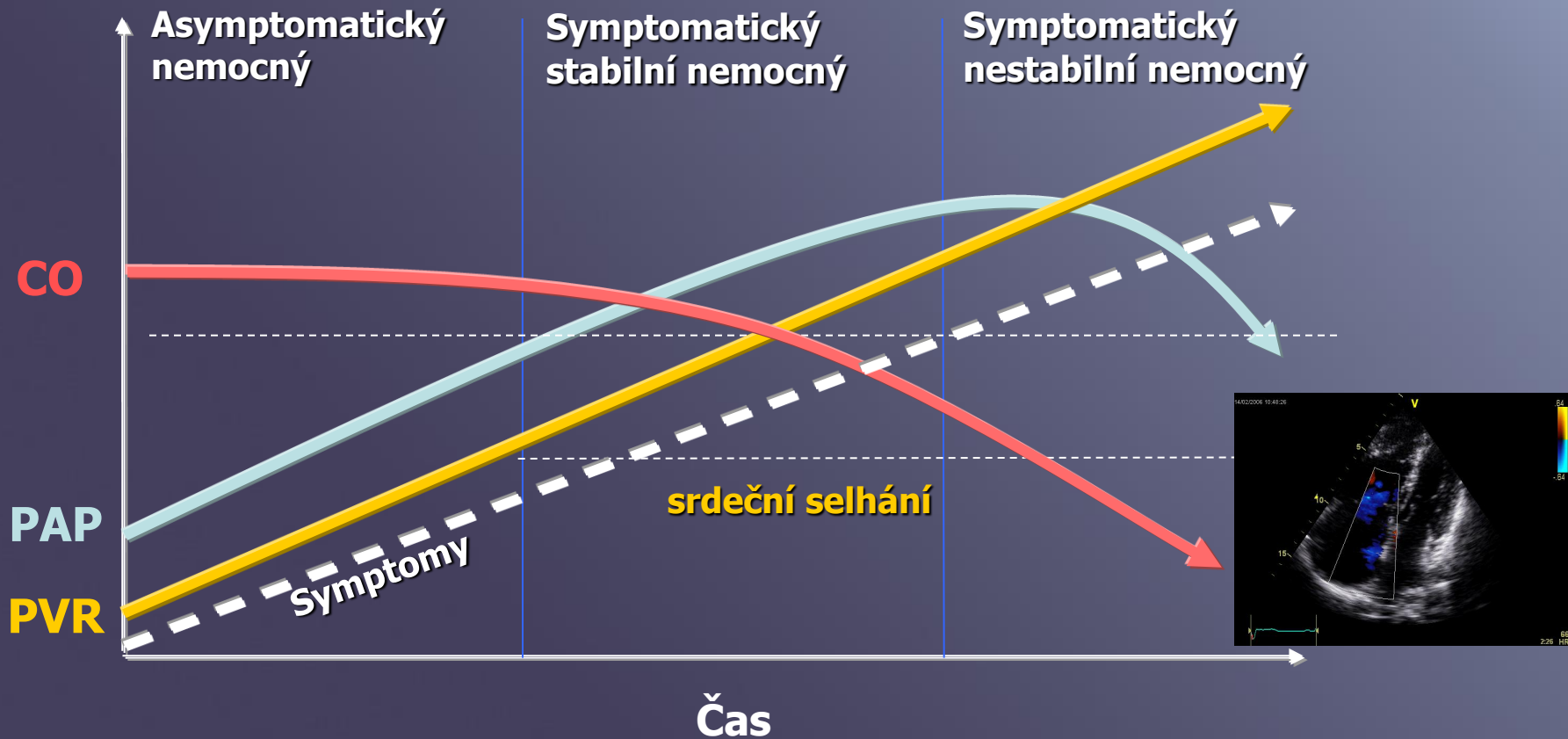

Klasifikace plicní hypertenze

mPA $\geq$ 25 mmHg

1. Plicní arteriální hypertenze
2. Plicní hypertenze při onemocnění levého srdce
3. Plicní hypertenze při onemocněním plicního parenchymu nebo hypoxická
4. Chronická tromboembolická plicní hypertenze
5. Plicní hypertenze multifaktoriální

Vývoj plicní hypertenze

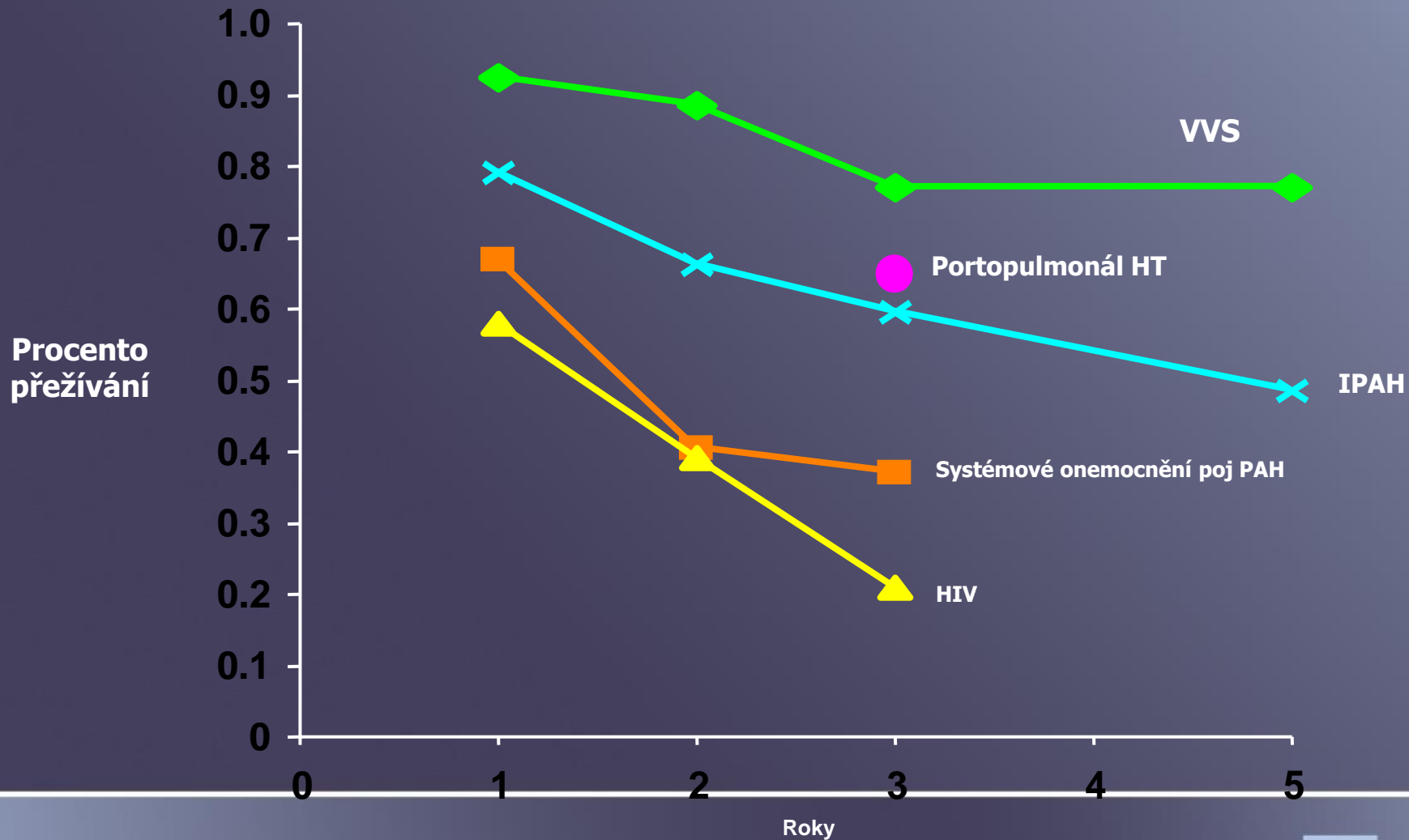
Rich, Harrison's Principles of Internal Medicine. 15th ed. 2001:1506-1507

Idiopatická plicní arteriální hypertenze

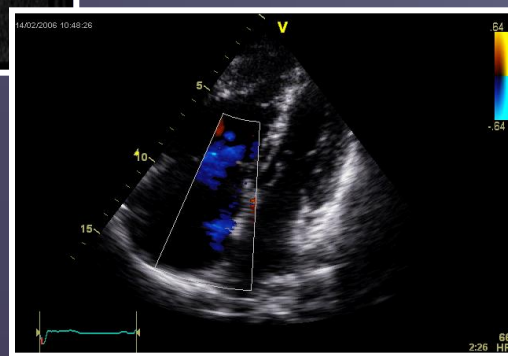
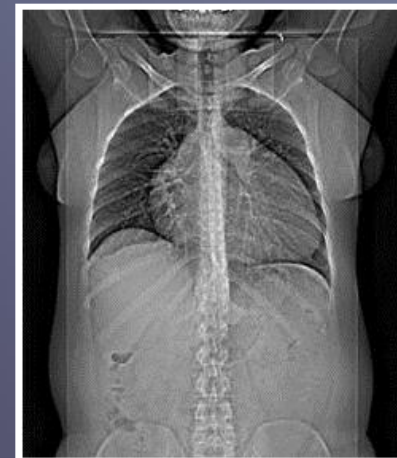
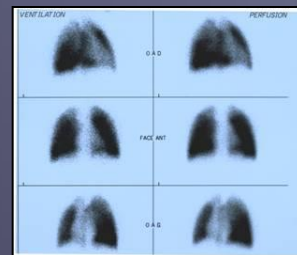
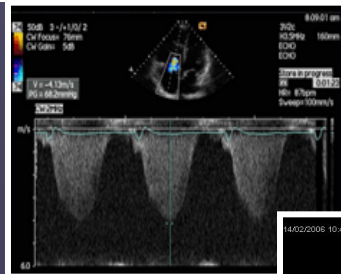
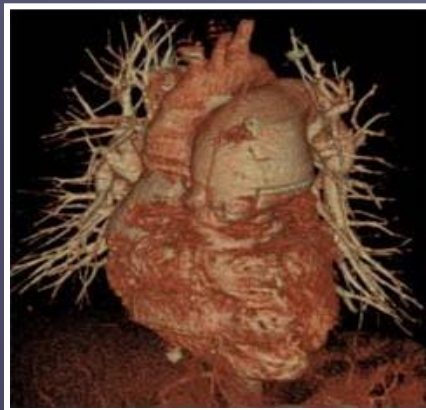
	Frenc data	Swiss data	Scottish data record based	Scottish data expert based
% of all PAH	39	46	47	n.a.
Mean age	52 ± 15	56 ± 17	M: 47 ± 12 F: 49 ± 11	n.a.
Female : Male	1.7 :1	1.7 : 1	1.7 :1	n.a.
Incidence cases per million pop.	1.0	1.2	3.3	2.6
Prevalence cases per million pop.	5.9	8.6	25	9

Přežívání PAH

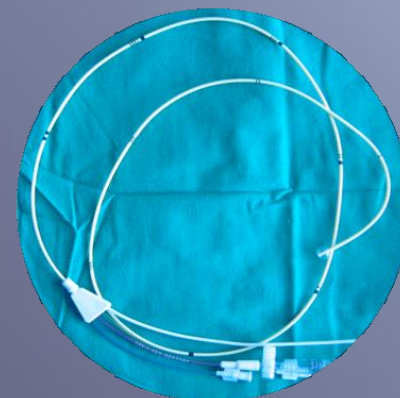

Vyšetřovací metody

- EKG
- Lab. vyš.
- RTG
- CT
- V/P scan plic
- Funkční vyšetření plic
- ECHO !!!

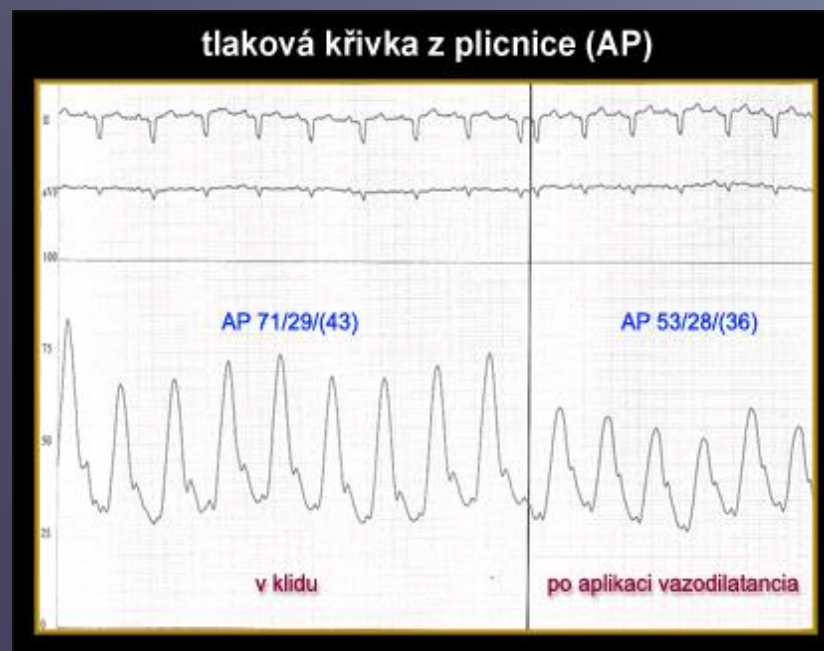
Pravostranná srdeční katetrizace

- 1) Přítomnost plicní hypertenze
- 2) Typ plicní hypertenze
- 3) Vazodilatační testování
- 4) Prognóza

Pro PAH

**pokles MAP > 10 mmHg
a pod 40 mmHg
zachovalý CO**

Stupně závažnosti plicní hypertenze

Střední tlak v plicnici (mmHg)

Systolický tlak v plicnici (mmHg)

Lehká 26–35

36–45

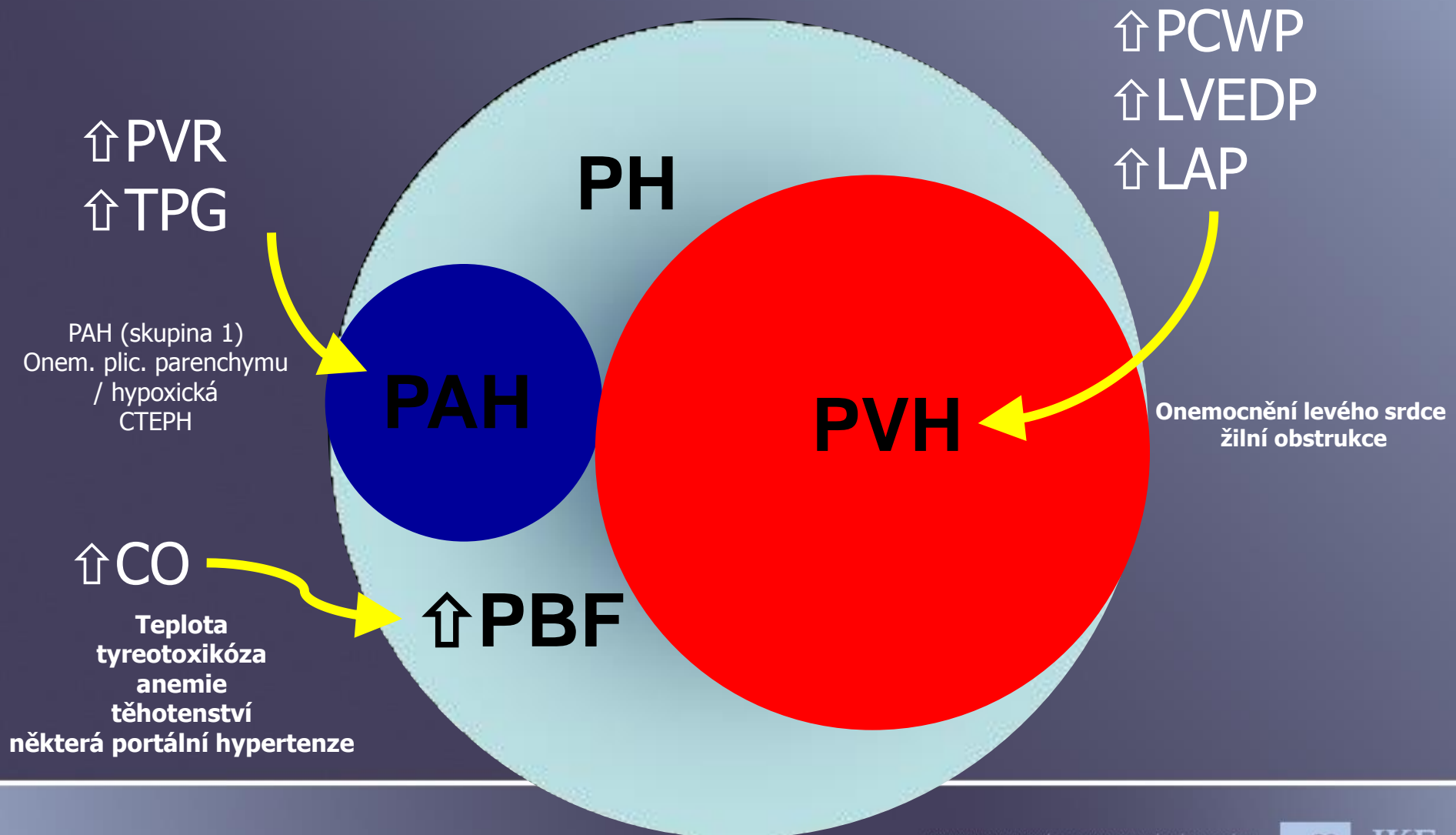
Středně těžká 36–45

46–60

Těžká > 45

> 60

Pravostranná katetrizace

Rozdíl PAH vs CHSS

PS 15

PAP 45/16

mPAP 26

PCW 14

Špatné zprávy

Máte PAH

PS 15

PAP 45/16

mPAP 26

PCW 16

Dobré zprávy

Nemáte PAH

Velká pravděpodobnosti non PAH

- starší nemocný více než 60 let (pozor více než 10 % pacientů starší než 70 let)
- symptomy : paroxymální noční dušnost
ortopnoe
- přidružená onemocnění :
  - DM
  - systemová hypertenze
  - ICHS
  - obezita

Velká pravděpodobnosti non PAH

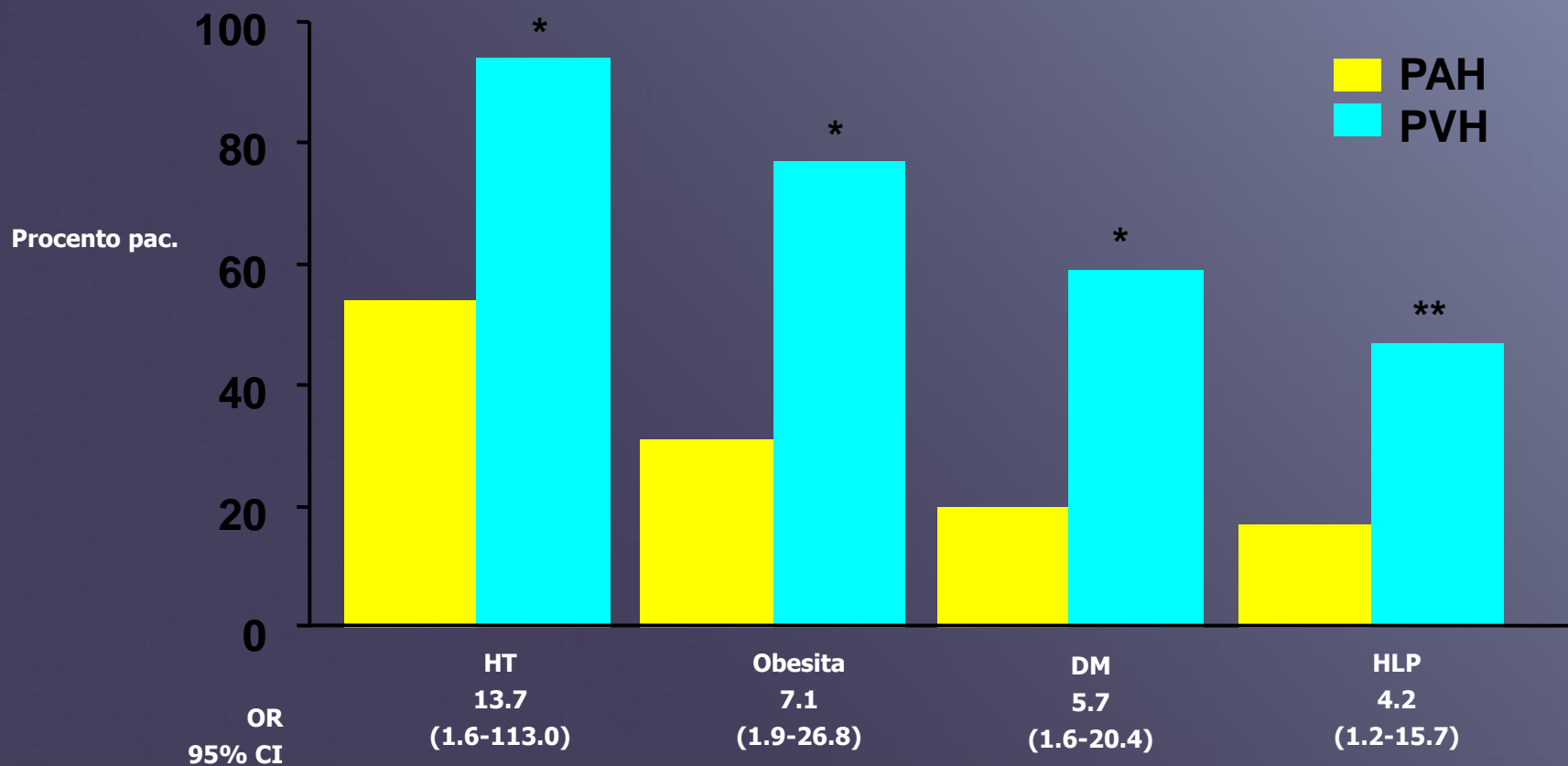
EKG:

- fibrilace síní
- LBBB
- nepřítomnost hypertrofie a přetížení pravé komory srdeční

Echokardiografie :

- dilatace levé síně
- diastolická dysfunkce levé komory
- nepřítomnost dilatace pravostranných oddílů

Procentuální zastoupení PAH a PVH pac. s 4 faktory metabolického syndromu

* $p \leq 0.005$; ** $p = 0.023$.

Robbins IM et al. *Chest*. 2009;136:31-36.

PAH nebo PH při diastolickém selhání LK ?

pravostranná katetrizace

PAWP > 15 mmHg

PAWP < 15 mmHg
PVR > 3 w.u.

Přítomny markery a rizikové faktory DHF ?

- zvýšený objem levé síně > LAVI 40 ml/m²
- E/E' > 15
- věk > 65 let
- arteriální hypertenze, fibrilace síní,
- diabetes, obezita
- symptomatická odpověď na diuretickou léčbu
- anamnéza plicní kongesce na rtg plic

Diastolické selhání LK

+

"reaktivní" PH, je-li PVR > 3

hodně

málo

Zátěž či
volumexpanze

PAH

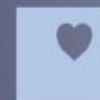
zvýšený PAWP
(> 25 mmHg)

normální PAWP

Stupeň rizika PAH

Nízké riziko	Prognostické faktory	Vysoké riziko
NE	Klinická manifestace selhání PK	ANO
Postupný	Progrese	Rychlá
II,III	WHO klasifikace	IV
Více než > 400 m	6 MWT	Méně než < 300 m
Minimálně zvýšen	BNP	Výrazně zvýšen
Lehká dysfunkce PK	ECHO	Perikardiální výpotek, dysfunkce PK
Normální či blízko normálu	Hemodynamika	↑ PS, ↓CI

McLaughlin VV, McGoon M. Circulation,114:1417-1431.

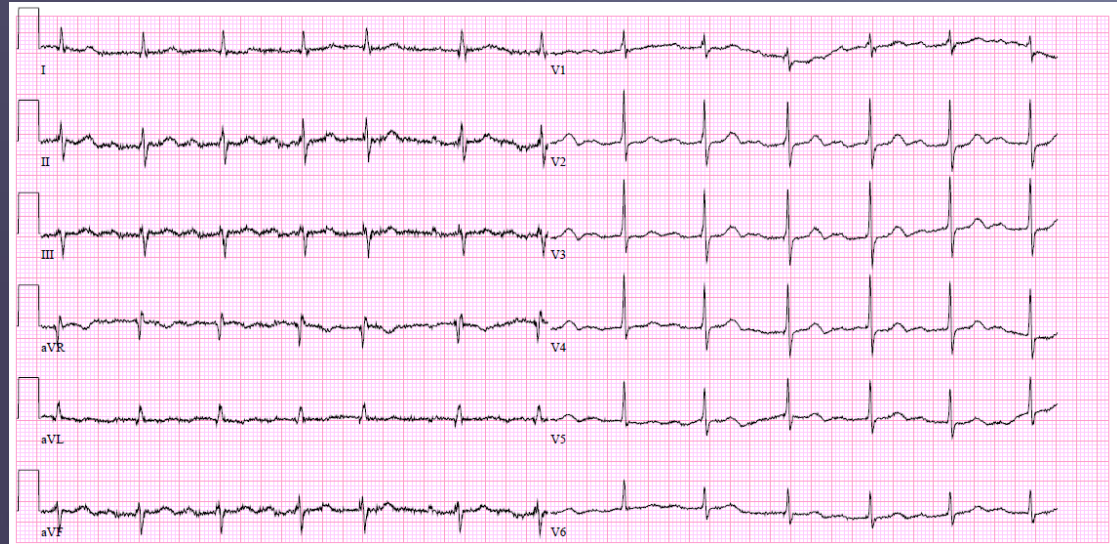
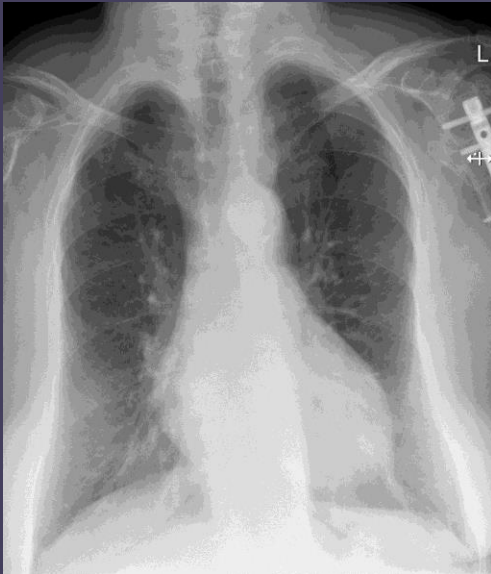

Případ A

pacientka V.M. 77 let
odeslána internistou k vyloučení PAH či plicní fibrózy (amiodaron)

dušnost NYHA III asi 1 rok, otoky DK
norm. EF LK, TriR R 3-4/5, odhad RVSP 60-70 mmHg, nedávno zahájena diur. terapie

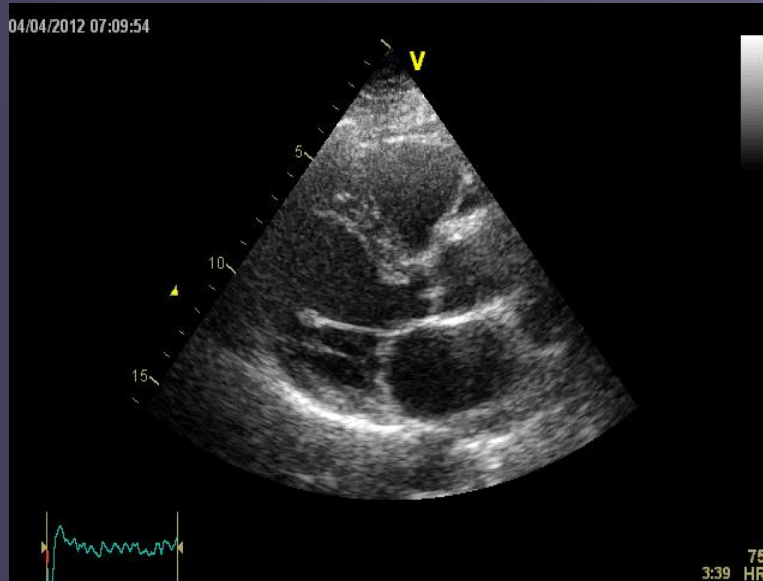
art. hypertenze
parox. FiS, t.č. SR při terapii amidoronem
DM 2 typu na PAD, nadváha (BMI 29)

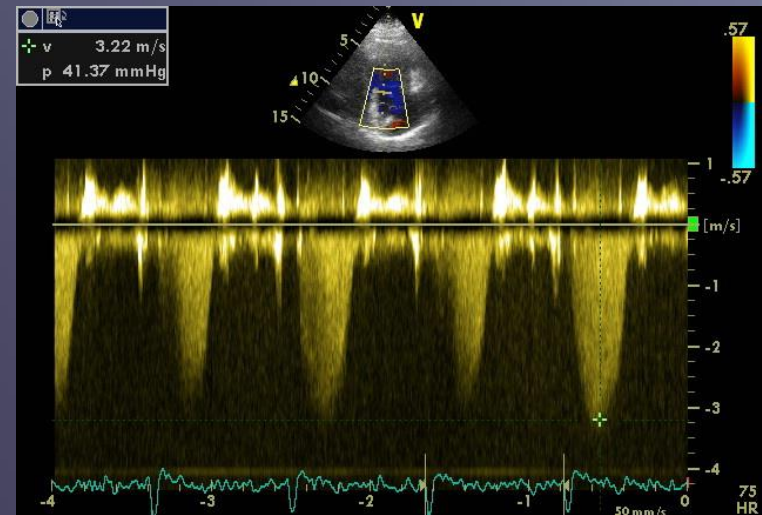
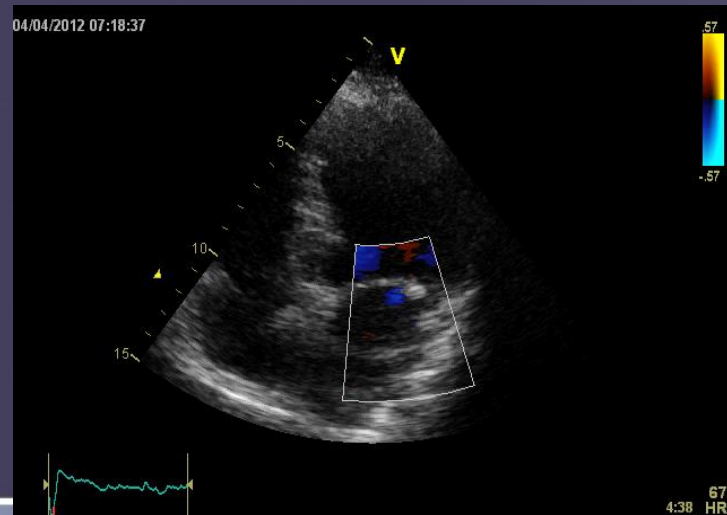
Plicní vyšetření: lehká restriktivní ventilační porucha, DTCL0 v normě, norm. krevní plyny

BNP: 290 pg/ml, kreatinin 120 umol/l, Hemoglobin 110 g/l

Případ A

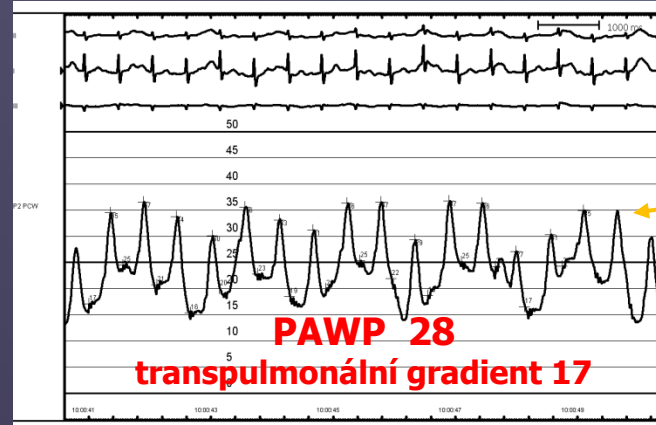
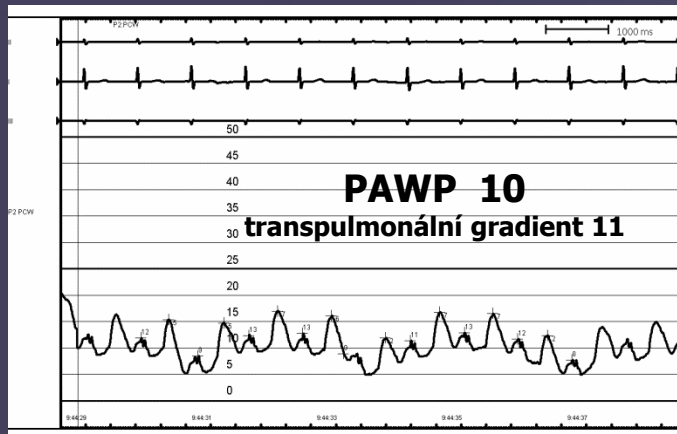
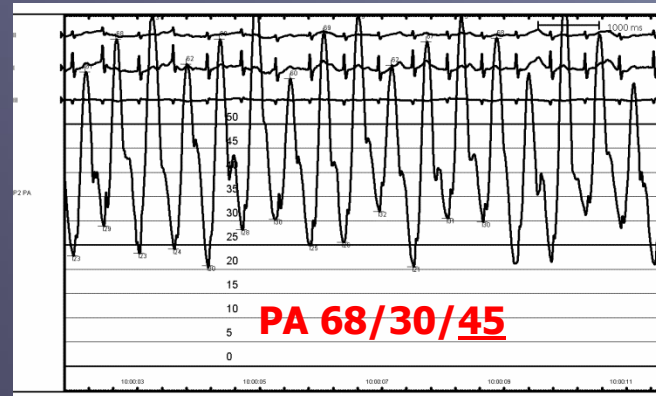
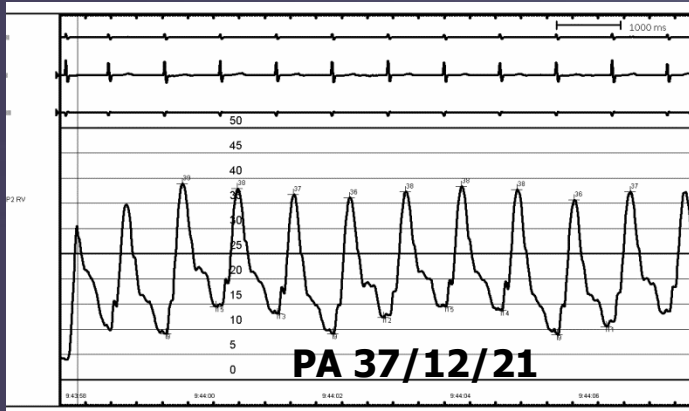
LS: 48 mm
PK: 24 mm
LK: 53 mm
septum: 9 mm, ZS: 8 mm
EF levé komory 55-60%
norm. funkce PK
Tri Reg: 3/5
DDŽ: 20 mm
Tri Reg gradient: 41 mmHg

Případ A

klid

horizontální ergometr, zátěž 20/10 W po 3 min
konec: 8 min 40W

vysoké vlny "v"
-snížená compliance
levé síně

Závěr: diastolické srdeční selhání (+ plicní hypertenze)

Terapie: diuretika, antihypertenziva
při další kontrole zlepšen stav z NYHA III na NYHA II

Případ B

pacientka M.C. 59 let
odeslána internistou k vyloučení PAH
dušnost asi 10 let, 2 roky NYHA III
při echokardiografii záchyt významné PH (odhad RVSP 60 mmHg)

art. hypertenze • • •

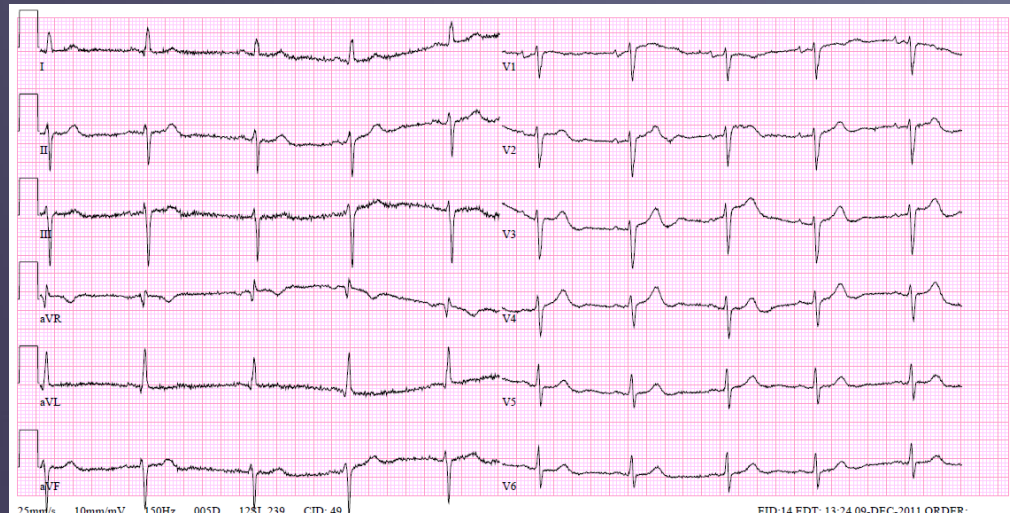
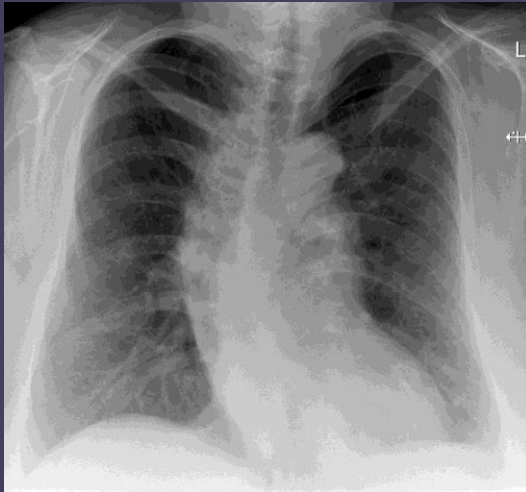
těžká obezita (BMI 40)

usus anorektik v minulosti • •

stav po nefrektomii a hemikolektomii pro tumor, bez recidiv
skoliosa

PH při diastol
selhání ??

PAH
??

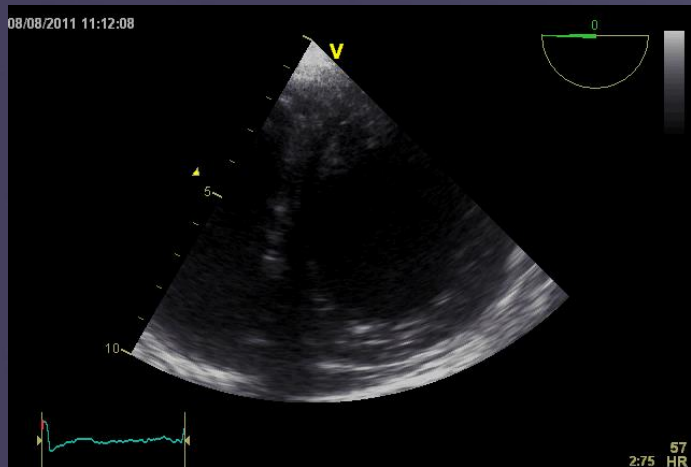
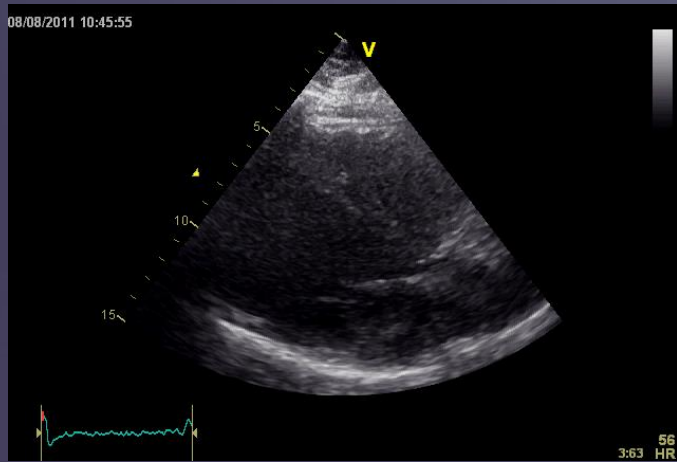

Plicní vyšetření: středně význ. restriktivní ventilační porucha, krev. plyny v normě
CT angiografie: bez průkazu plicní embolie

BNP: 25 pg/ml, kreatinin 210 umol/l, Hemoglobin 145 g/l

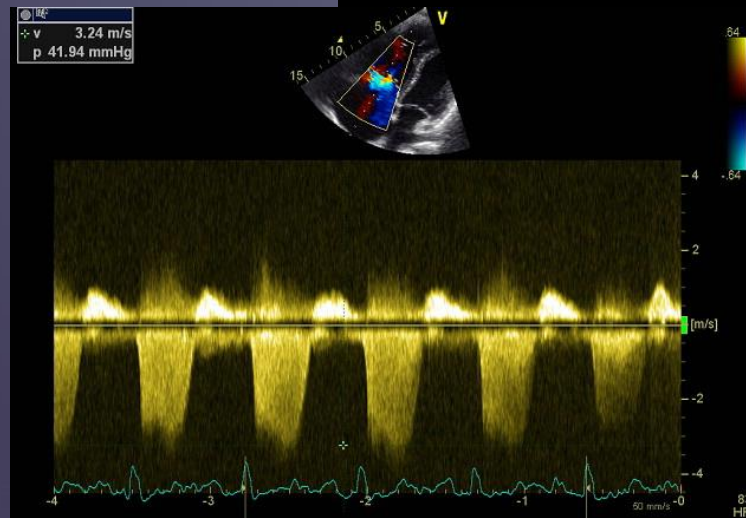

Případ B

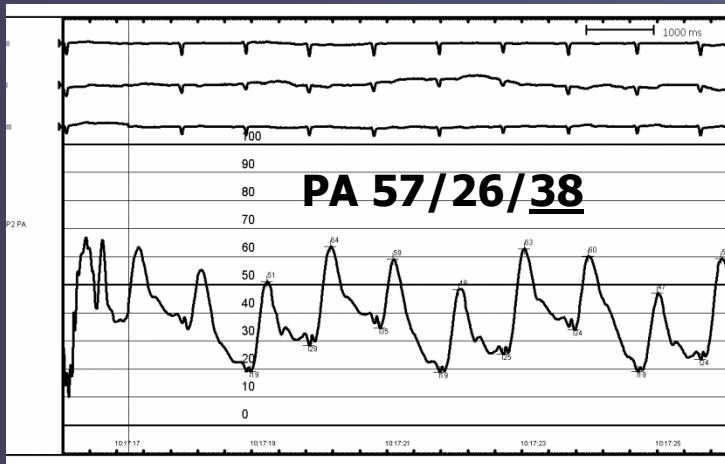
LS: 38 mm
PK: 23 mm
LK: 53 mm
septum/zadní stěna LK: 8/8 mm
EF levé komory 55-60%
norm. funkce PK
Tri Reg: 2/5
DDŽ: 15 mm
Tri Reg gradient: 42 mmHg

TEE bez detekce zkratu

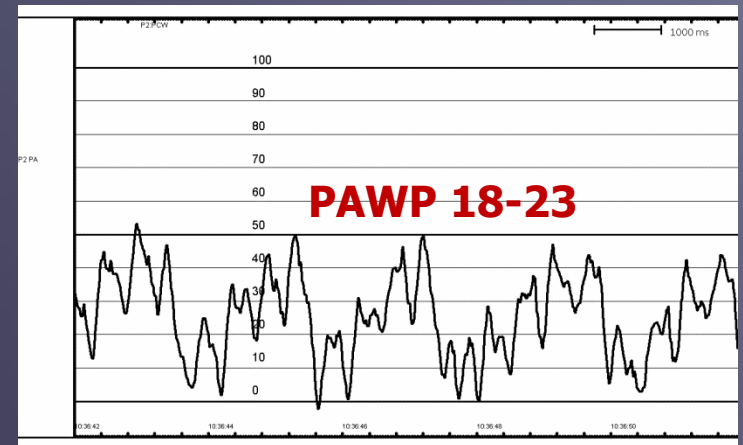
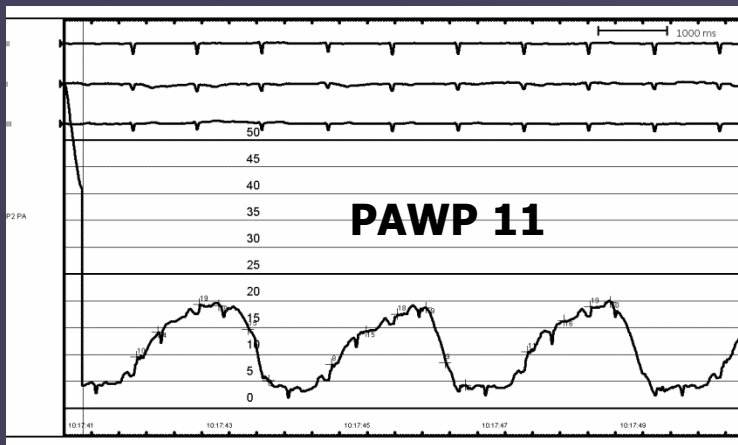
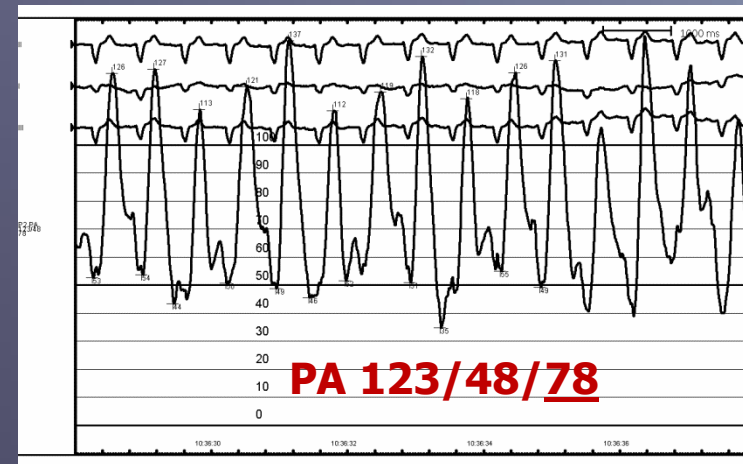

Případ B

Klid

zátěž 20/10 W po 3 min
konec: 12 min 50W

vasodilatační test: negativní

závěr: prekapilární plicní hypertenze výrazně potencovaná zátěží – PAH

terapie: specifická terapie

po 3 měsících zlepšení 6MWT a NYHA

Případ C

- 45-letá žena, bez závažnějšího přidruženého onemocnění
- první obtíže od roku 2010 - synkopa, zkrácený dech, slabost, nevykonnost, bolest na hrudníku
- pro bolesti na hrudníku na jiném prac. SKG- negativní, echo popisována normální funkce LK, lehká plicní hypertenze dilatace PK.
- proveden V/P scan vyloučena tromboembolická PH,
- stav hodnocen jako astma bronchiale !!
- pneumologie - porucha difuze
- **Odeslána na naše pracoviště po 22 měsících od počátku obtíží**

BNP 1320 ng/l

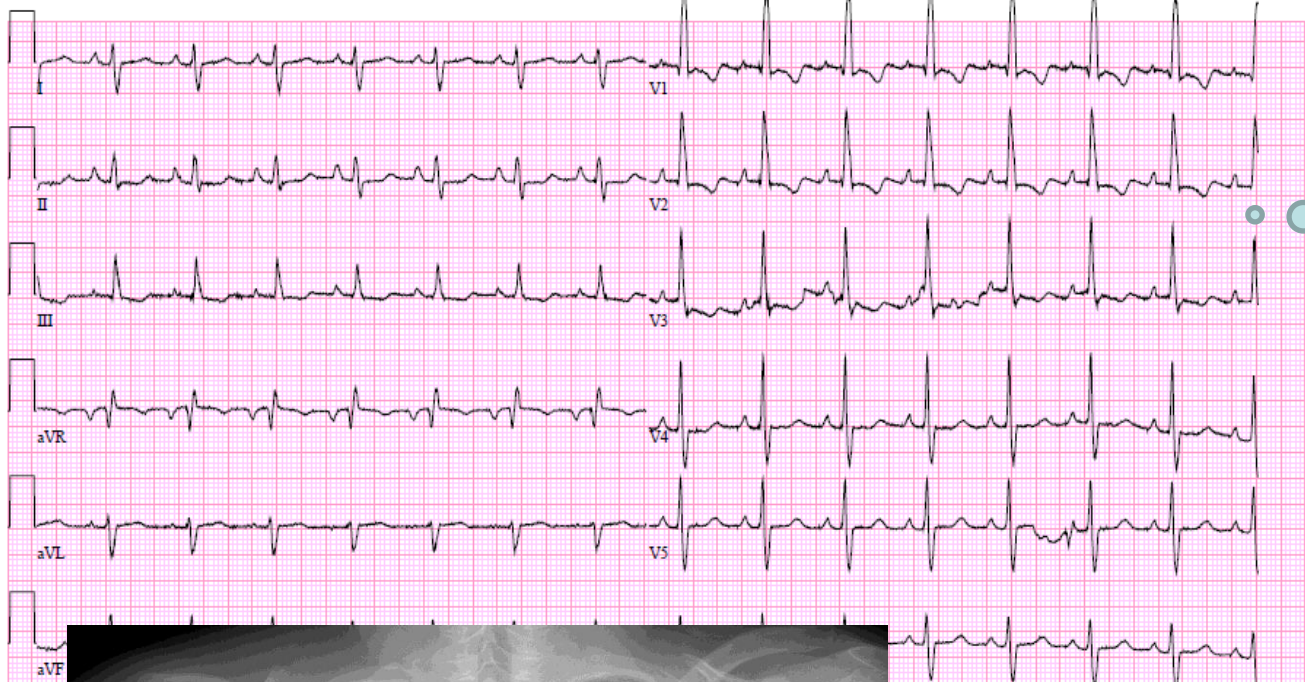
Dušnost
Dilatace PK
Levostranné oddíly norm.
V/P scan negativní
BNP vysoké

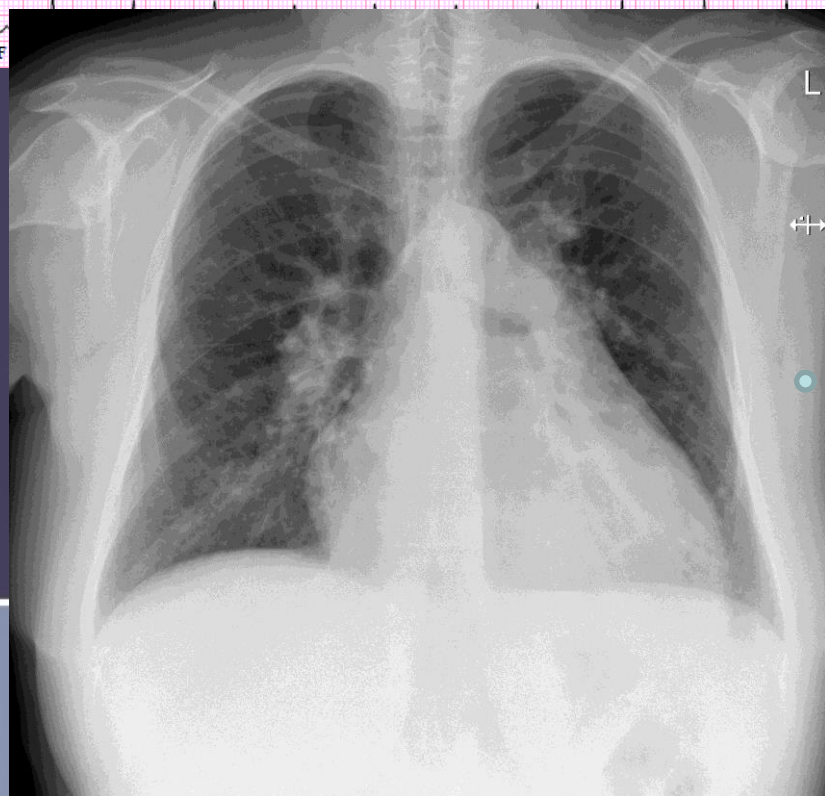
PAH ????

Referred by:

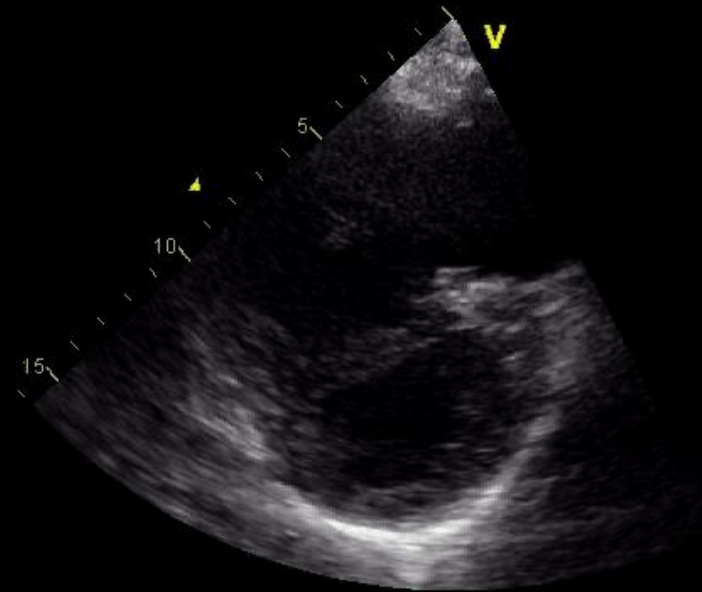
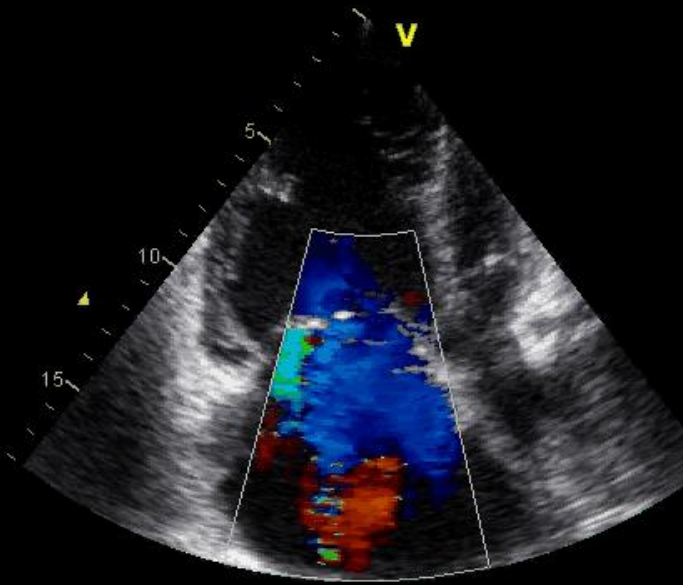
Confirmed By: HELENA VALENTOVA

**Hypertrofie a
přetížení PK**

**Dilatace srdečního stínu
doprava, rozšířená tr.
intermedius**

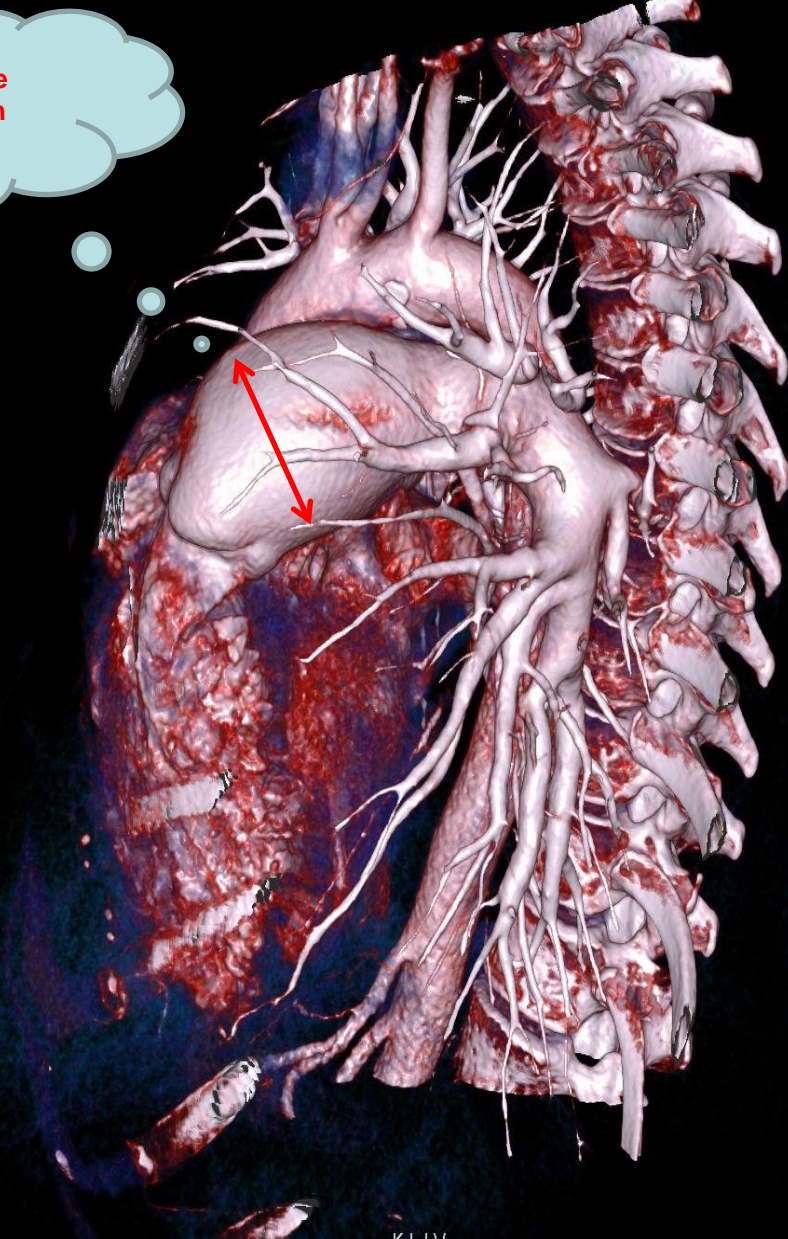
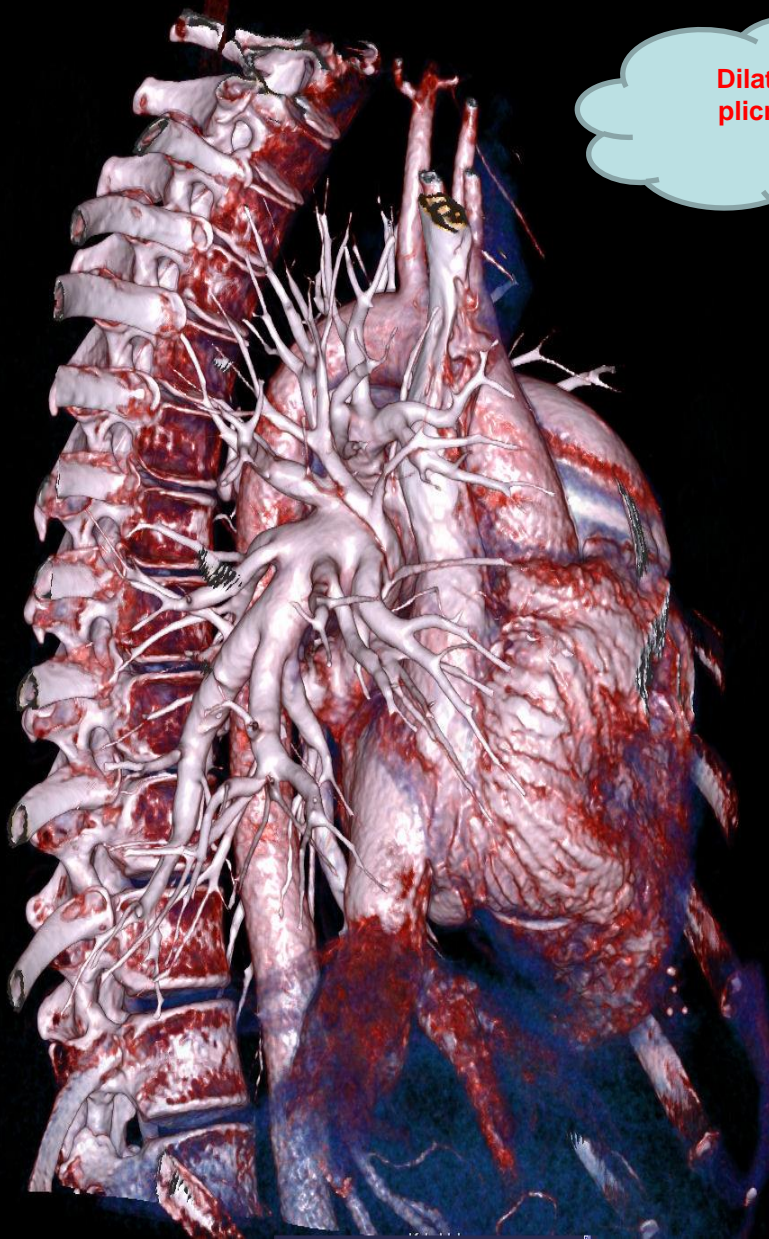
97
2:124 HR

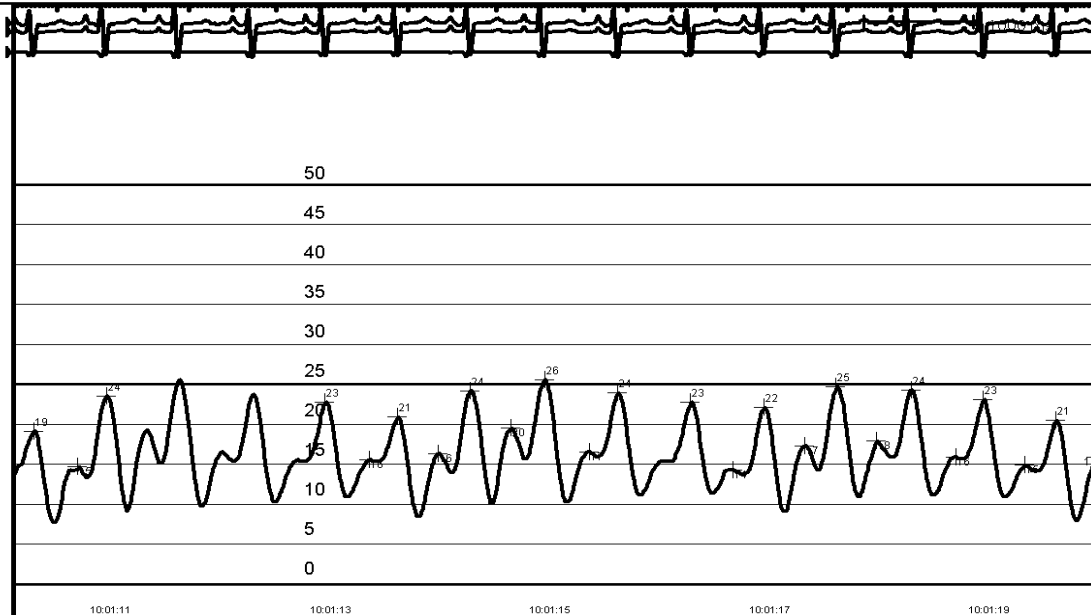

120
3:131 HR

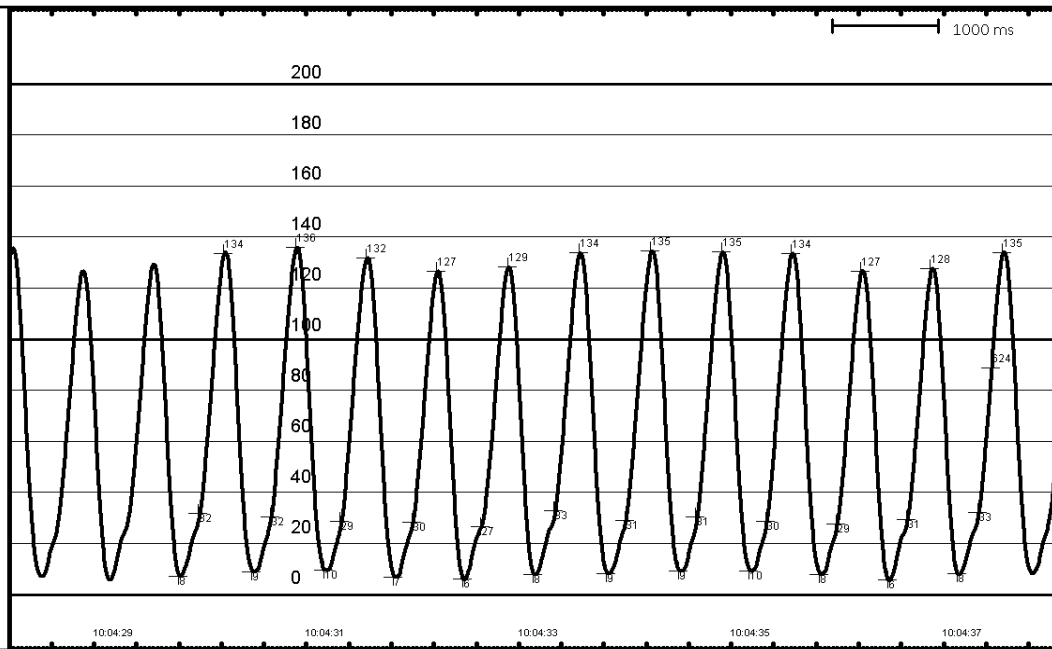
Dilatace
pravostranných
oddílů, TriR , LK
charakteru
písmene **D**

Dilatace kmene
plicnice 45 mm

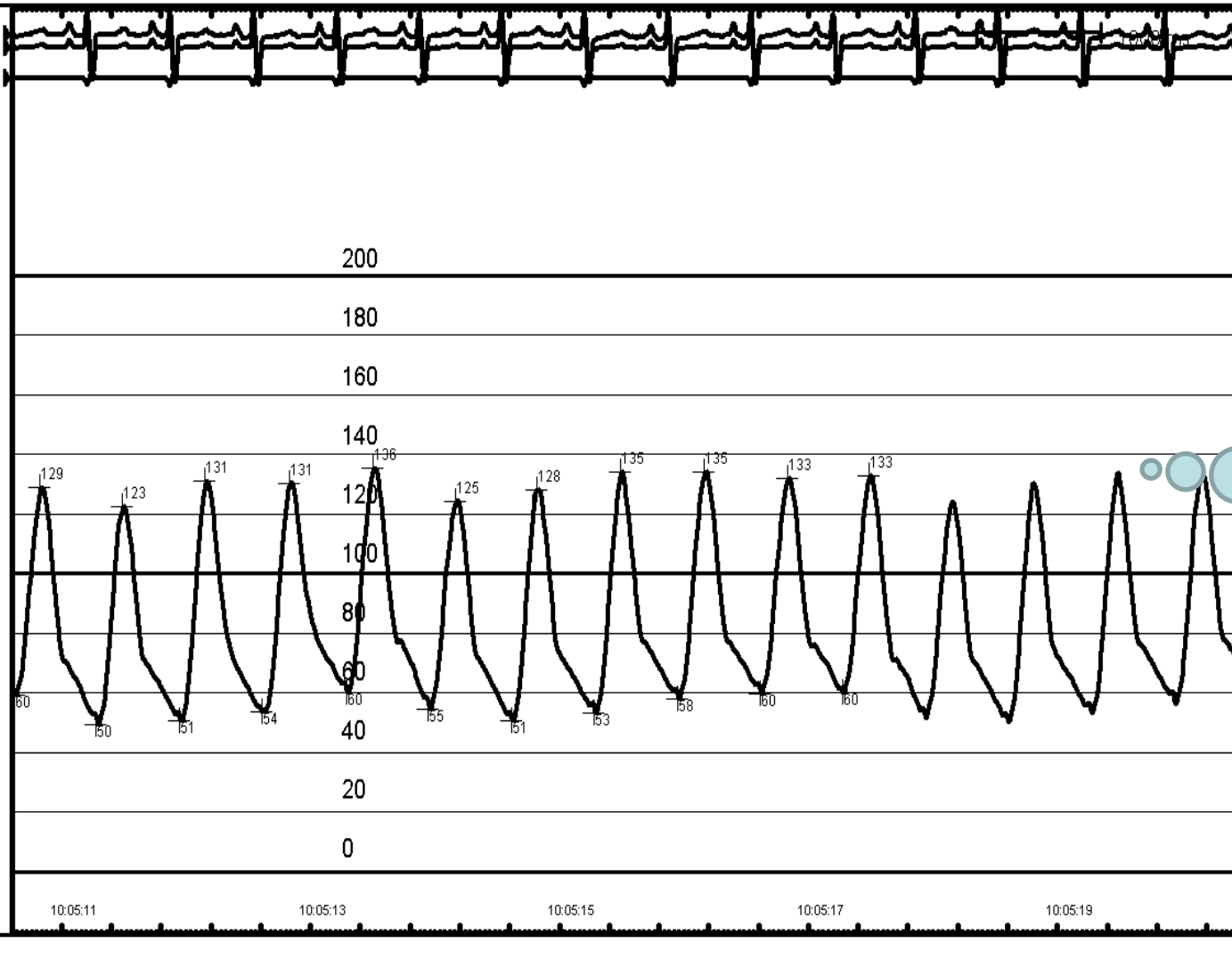
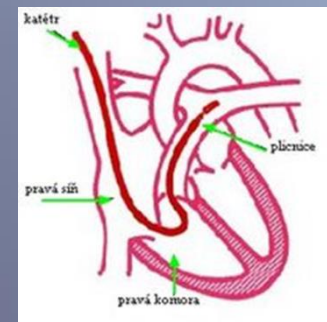
PS 23 mmHg

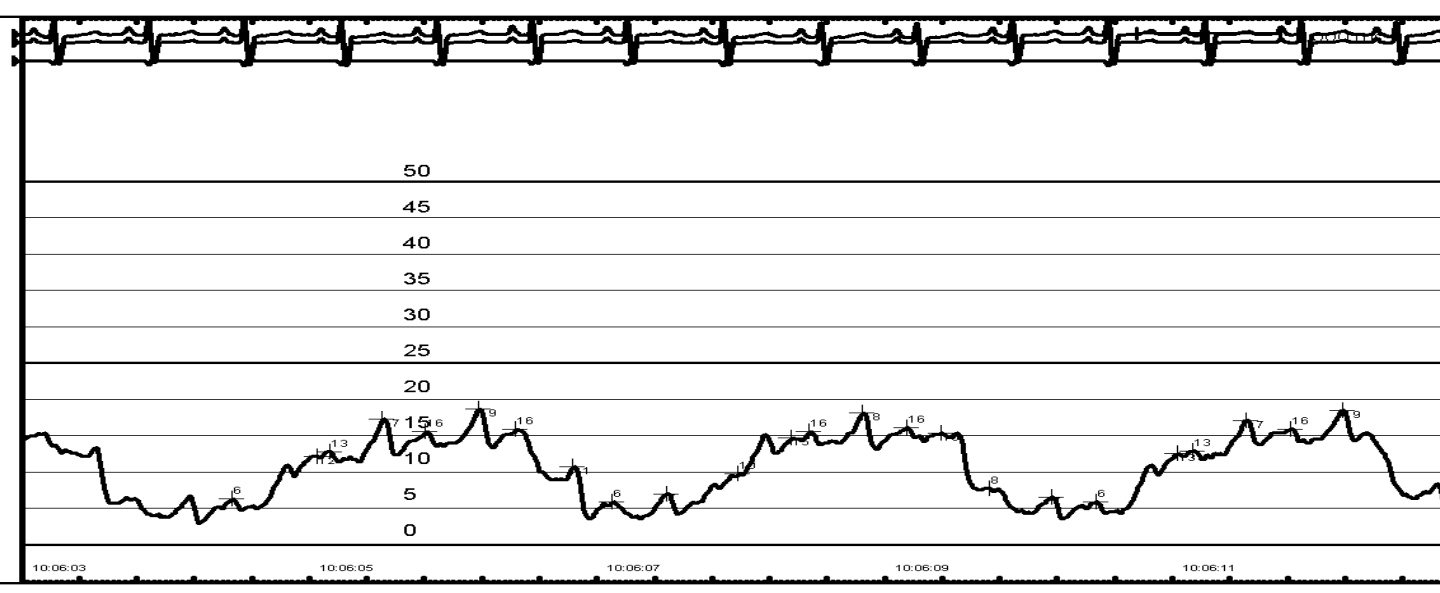
PK 132/8/31 mmHg

**plicnice
131/56/83
mmHg !!**

**PCWP 10
mmHg**

CO 3.5 l
CI 1.92 l/min/m²

TPG 73 mmHg
PVR 20.9 W.j.

PAH

Léčba PAH

Pravostranná katetrizace
– test akutní plicní vasoreaktivity

pozitivní

negativní

Blokátory kalciových
kanálů

NYHA II,III, stabilní nemocný

NYHA IV, nestabilní
nemocný

Nedostatečná odpověď

Antagonisté receptorů pro
enotelin
Inhibitory PDE-5
Prostanoidy
Kombinační léčba

Nedostatečná odpověď

Epoprostenol i.v.
Kombinační terapie

Nedostatečná odpověď

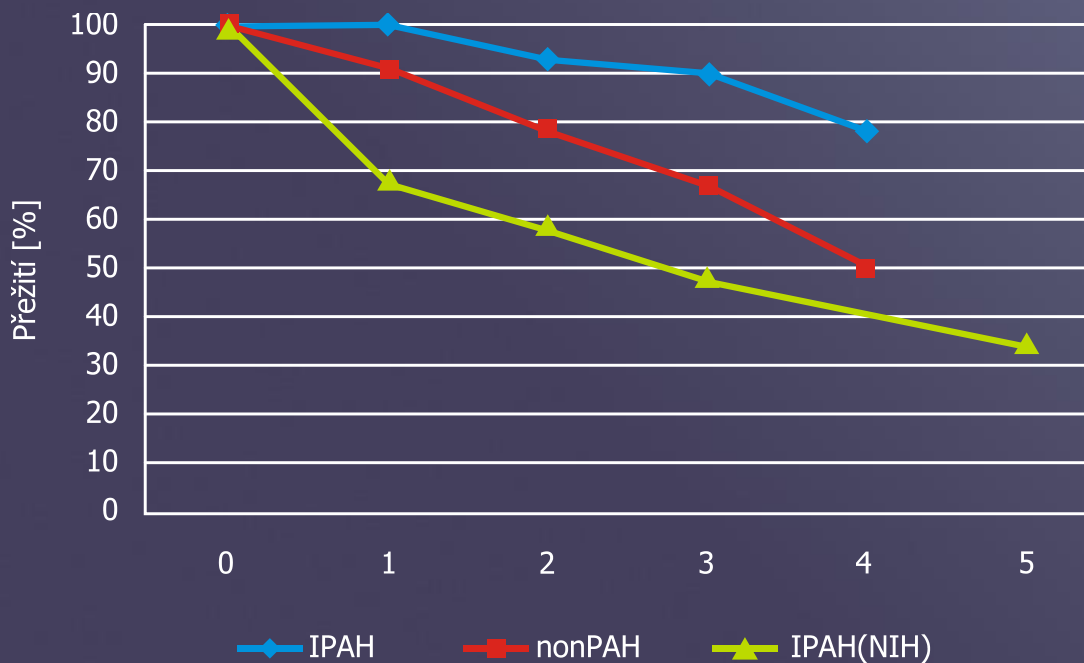
Atrialní septostomie,
transplantace plic

Prognóza PAH

➤ **Brzká diagnóza PAH pacientům může pomoci zachránit život**

Realita v ČR pracoviště IKEM – mortalita souboru

1 roční mortalita - 1.5%

2 letá mortalita - 9.8%

3 letá mortalita - 11.9%

4 letá mortalita - 21.2%

Souhrn

- Symptomy plicní hypertenze nejsou specifické
- Na PH myslet u pacientů, kteří mají symptomy (dušnost..) nejasné příčiny
- Echokardiografie je výborná metoda k detekci PH
- Diagnostický algoritmus PAH zahrnuje
  - Ventilačně perfuzní sken
  - CT angiografické vyšetření, plicní vyšetření (spánková laboratoř)
  - ECHO
  - Krevní vyšetření (HIV, ANA)
  - BAL při podezření na venookluzivní nemoc

Souhrn

Pravostranná srdeční katetrizace musí být provedena ve všech případech

- K potvrzení diagnózy (prekapilární PH)
- K zhodnocení závažnosti
- K provedení testu reaktivity plicního řečiště
- K optimalizaci terapie
- Provádět v hemodynamicky kompenzovaném stavu!!
- **KOMPLEXNÍ POHLED NA NEMOCNÉHO!!!!**